

Iromány száma: **K/16612/1.**

Benyújtás dátuma: **2021-07-05 15:14**

Parlex azonosító: **5T6MHOKP0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**
Benyújtó: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

Tisztelt Elnök Úr!

Az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 2. melléklet 45. pontjában foglaltak megvalósulása érdekében mellékelten megküldöm **Dr. Szél Bernadett (független)** országgyűlési képviselő *"Tervezi-e, hogy Alkotmánybírósághoz fordul az LMBTQI fiatalok alapjogsérelme ügyében?"* című, K/16612. számú írásbeli választ igénylő kérdésére adott válaszomat.

Tisztelettel:

Dr. Kozma Ákos

az Alapvető Jogok Biztosa

Címzett: **Dr. Szél Bernadett (független)**

Benyújtó: **Dr. Kozma Ákos, alapvető jogok biztosa**

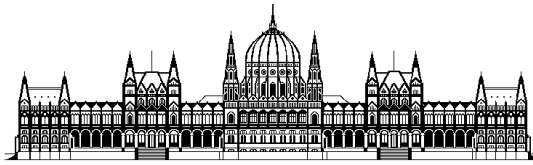
Tisztelt Képviselő Asszony!

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. §-ában foglaltak szerint a hozzám intézett, **Dr. Szél Bernadett (független)** országgyűlési képviselő *"Tervezi-e, hogy Alkotmánybírósághoz fordul az LMBTQI fiatalok alapjogsérelme ügyében?"* című, K/16612. számú írásbeli kérdésére az alábbi választ adom.

Tisztelettel:

Dr. Kozma Ákos

az Alapvető Jogok Biztosa

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI EMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Ügyszám:

AJB-4178/2021

Dr. Szél Bernadett

országgyűlési képviselő

Budapest

Széchenyi rkp. 19.

1358

Tisztelt Képviselő Asszony!

Az Alaptörvény 7. cikk (1) bekezdése alapján a hozzám intézett, „*Tervezi-e, hogy az Alkotmánybírósághoz fordul az LMBTQI fiatalok alapjogséreleme ügyében?*” című, K/16612. számú, írásbeli választ igénylő kérdésére – az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (9) bekezdésében foglalt határidőben – az alábbi választ adom.

Levelében a 2021. június 15. napján a Parlament által megszavazott – és időközben kihirdetett – a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, valamint a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXXIX. törvénnyel (a továbbiakban: Törvény) összefüggő aggályait és az azokat alátámasztó érveit emelte ki.

Alláspontja szerint a Törvény a gyermekek védelmére hivatkozva akarja eltüntetni a nyilvánosságból a homoszexualitással és a transzneműséggel kapcsolatos tartalmakat, ellehetetlenítve egyúttal az iskolai felvilágosító programokat is. Aggályosnak tartja, hogy mindezt azzal indokolja a kormány, hogy a homoszexualitás, valamint a nemváltoztatás pusztán megjelenítése is „alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének a kedvezőtlen befolyásolására”. Véleménye szerint a heteroszexuálistól eltérő szexuális irányultságú vagy nemi identitású fiatalok egészséges fejlődését veszélyezteti a gyakori kirekesztés, szóbeli zaklatás vagy akár fizikai bántalmazás, ami az iskolában éri őket. Ezzel összefüggésben hivatkozott a Háttér Társaság 2016/17-es iskolaévre vonatkozó online kérdőíves kutatására, amelyben 13 és 21 év közötti LMBTQI diákok számoltak be iskolai tapasztalataikról. Hangsúlyozta, hogy e kutatási jelentés szerint, az LMBTQI diákok lelki és mentális egészségére súlyos hatással van a kirekesztés és a zaklatás: szorongást, stresszt, félelmet, magányt, önbizalomhiányt, alacsony önértékelést, önbántalmazást, depressziót és akár öngyilkosságot is okozhat. Utalt továbbá az Oroszországban 2013-ban elfogadott hasonló jogszabályra, amely véleménye szerint lehetetlenné tette a melegséggel, transzneműséggel kapcsolatos tudományos párbeszédet és felvilágosító munkát, tovább erősítette a homo- és transzfóbiát. Felhívta a figyelmemet arra, hogy a strasbourgi Emberi Jogok Európai Bírósága 2017-ben kimondta, hogy az orosz propagandatörvény sérti az Emberi Jogok Európai Egyezményének a véleménynyilvánítás szabadságáról, illetve a megkülönböztetés tilalmáról szóló cikkelyét. Jelezte azt is, hogy álláspontja szerint a most elfogadott Törvény még szigorúbb, mint az oroszországi törvény, hiszen szándékosan összemossa a pedofiliát a homoszexualitással, a születési nemnek megfelelő önazonosságtól való eltérés, a nemváltoztatás megjelenítését is tiltja, és egy később megalkotandó listán való szerepléshez köti, hogy mely személy/szervezet végezhet szexuális kultúrával, nemi étellel kapcsolatos foglalkozást. Utalt rá, hogy a homoszexualitás és nemváltoztatás „népszerűsítésével” kapcsolatban nem ad semmilyen konkrét meghatározást a Törvény, ezért nem egyértelmű, hogy hol húzódik a határ a felvilágosítás és a „népszerűsítés” között.

Mindezek alapján álláspontja szerint a Törvény sérti a nemzetközi emberi jogi normákat és az Alaptörvényben is garantált emberi méltósághoz való jogot, a véleménynyilvánítás szabadságát és a

hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint veszélyezteti az LMBTQI fiatalok testi és lelki egészségét, megfelelő oktatáshoz – ideértve a szexuális neveléshez – való jogát. Levelében utalt arra, hogy az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága 2020 elején jelezte, hogy lépéseket vár a Kormánytól az iskolai diszkrimináció és zaklatás felszámolására, véleménye szerint ez a Törvény viszont az ellentétes irányba tett lépés, mert ellehetetlenítené azokat az érzékenyítő programokat, amelyek elősegítik az elfogadást és hatékonyak az előítéletek lebontásában.

A kérdései mindezek előrebecsátása után a következők voltak:

- 1) Vizsgálom-e, illetve tervezem-e vizsgálni a Törvény Alaptörvénnyel való összhangját?
- 2) Kezdeményezem-e az Alkotmánybíróságnál a jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának a felülvizsgálatát?
- 3) Kezdeményezem-e az Alkotmánybíróságnál a nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát a szóban forgó Törvény vonatkozásában?

Tájékoztatom, hogy a feladat- és hatáskörömet, az ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (a továbbiakban: Ajbt.) határozza meg. Az Ajbt. 1. § (2) bekezdése alapján tevékenységem során – különösen hivatalból indított eljárások lefolytatásával – megkülönböztetett figyelmet fordítok a gyermekek, illetve más sérülékeny csoportok jogainak a védelmére, és mindezekkel összhangban, hivatali elődeimhez hasonlóan az e tárgykörben érkező panaszbeadványokat folyamatosan vizsgálom és monitorozom.

Természetesen a Törvény elfogadásával kapcsolatos eseményeket az elmúlt időszakban nyomon követtem, azok elemzését folyamatosan végzem.

A Törvény kapcsán szükséges hangsúlyoznom, hogy a gyermeki jogok védelméért felelős ombudsmanként egyetértek azzal, hogy az állam kiemelt kötelessége, hogy az Alaptörvény keretei között minden lehetséges eszközzel, így jogalkotás útján is fellépjen a gyermekek védelmében, nyomatékosan beleértve a szexuális kizsákmányolás, a szexuális abúzus elleni védelmet is. Ebbe beleértendő az is, hogy a nemzetközi példák ismeretében a jogalkotó olyan megoldást válasszon, amely hatékony védelmet nyújt a gyermekek sérelmére elkövetett pedofil bűncselekményekkel szemben, természetesen úgy, hogy a választott eszközök ne sértsenek alapvető jogokat és megfeleljenek a jogállami követelményeknek.

E körben különösen az Alaptörvény alábbi rendelkezéseire szükséges figyelemmel lennem.

- Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése: Magyarország független, demokratikus jogállam.
- Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdése: Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához.
- Alaptörvény XV. cikk

(2) bekezdése: Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(4) bekezdése: Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.

(5) bekezdése: Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.

- Alaptörvény XVI. cikk

(1) bekezdése: Minden gyermeknek joga van a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéséhez szükséges védelemhez és gondoskodáshoz. Magyarország védi a gyermekek születési nemének megfelelő önazonosságához való jogát, és biztosítja a hazánk alkotmányos önazonosságán és keresztény kultúráján alapuló értékrend szerinti nevelést.

(2) bekezdése: A szülőknek joguk van megválasztani a gyermeküknek adandó nevelést.

A Törvény alkotmányosságának vizsgálata során szükséges továbbá figyelemmel lennem a vonatkozó nemzetközi emberi jogi dokumentumokra és az Európai Unió által támasztott követelményekre is, így különösen az *Alapjogi Charta* alábbi rendelkezéseire:

- 11. cikk (1) bekezdése: Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát, valamint az információk és eszmék megismerésének és közlésének szabadságát anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhatna, továbbá országhatárookra való tekintet nélkül.
- 14. cikk (3) bekezdése: Az oktatási intézmények demokratikus elvek figyelembevételével történő alapításának szabadságát, valamint a szülők azon jogát, hogy gyermekeik számára vallási, világnézeti vagy pedagógiai meggyőződésüknek megfelelő nevelést biztosítsanak, tiszteletben kell tartani az e jogok és szabadságok gyakorlását szabályozó nemzeti törvényekkel összhangban.
- 21. cikk (1) bekezdése: Tilos minden megkülönböztetés, így különösen a nem, faj, szín, etnikai vagy társadalmi származás, genetikai tulajdonság, nyelv, vallás vagy meggyőződés, politikai vagy más vélemény, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés, fogyatékoság, kor vagy szexuális irányultság alapján történő megkülönböztetés.

Álláspontom kialakításához szükséges figyelemmel lennem az Európa Tanács és az ENSZ gyermekjogi egyezményeire is, így különösen a Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény rendelkezésére:

- 18. cikk 1. pont: Az Egyezményben részes államok minden erejükkel azon lesznek, hogy biztosítsák annak az elvnek az elismertetését, amely szerint a szülőknek közös felelősségük a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért. A felelősség a gyermek neveléséért és fejlődésének biztosításáért elsősorban a szülőkre, illetőleg, adott esetben a gyermek törvényes képviselőire hárul. Ezeket cselekedeteikben mindenképp a gyermek mindenek felett álló érdekének kell vezetnie.

Amint az a fentiekből is kitűnik, *a törvény rendelkezéseit tehát számos szemponttal, komplex módon szükséges elemezni szakmai álláspontom kialakítása érdekében.*

Az oktatás és nevelés terén pedig – a gyermek életkorára, érettségére és a szülő neveléshez való jogára figyelemmel – kulcsszerepe van a szexuális és reprodukcióval kapcsolatos oktatásnak, ismeretátadásnak.

A Törvény rendelkezései szövegszerűen nem zárják ki, hogy a köznevelésben továbbra is megjelenhessenek a fenti témák. Erre figyelemmel szoroson nyomon kívánom követni a törvény gyakorlati alkalmazását, valamint az ahhoz kapcsolódó végrehajtási szabályokat is.

Ennek elemeként hangsúlyoznom szükséges, hogy a Törvénynek olyan értelmezést kell tulajdonítani, amely összhangban áll az Alaptörvénnyel, hiszen minden jogértelmezés végső mércéje az, hogy tartalmi alkotmányossági szempontoknak megfelel-e. Alkotmánykonform értelmezés alapján álláspontom szerint nem tiltható meg a szülők esetében, hogy a neveléshez való joguk gyakorlása során a gyermekük szexuális nevelése tekintetében döntést hozzanak.

A Törvény tényleges emberi jogi hatása a gyakorlati alkalmazás során fog megmutatkozni, erre tekintettel alkotmányos feladatkörömnek eleget téve folyamatosan nyomon követem és tájékozodom a társadalom egyenlő jogokkal, méltósággal rendelkező, LMBTQI tagjainak helyzetéről, és különös figyelmet fordítok arra, hogy az érintett 18 év alatti gyermekek, akikben már kialakult vagy a kialakulás útján van az LMBTQI identitás, önkéntes döntésük alapján milyen segítséget kapnak az ezzel járó lelki folyamataik megéléséhez.

A fenti kérdések, illetve az ezen a területen várható további jogalkotás alapjogi értékelését követően leszek abban a helyzetben, hogy dönthessek az esetlegesen szükséges ombudsmani intézkedésekről.

Bízom abban, hogy a fenti válaszzal elősegíthetem a tájékozódását.

Budapest, 2021. július 5.

Üdvözlettel:

Dr. Kozma Ákos